

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/67/2018
Identifikačné číslo spisu:	7115011779
Dátum vydania rozhodnutia:	15.05.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7115011779.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudkýň JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Aleny Šiškovéj, v trestnej veci obvineného Q. Q. a spol., pre pokračovací zločin obchodovania s ľuďmi podľa § 179 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. a iné, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 7T/69/2017, na neverejnom zasadnutí konanom 15. mája 2019 v Bratislave, o dovolaní obvineného Q. Q. proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo 4. septembra 2017, sp. zn. 8To/81/2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného Q. Q. s a odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Košice I (ďalej tiež „okresný súd“) z 18. mája 2017, sp. zn. 7T/69/2015 bol obvinený Q. Q. uznaný vinným z pokračovacieho zločinu obchodovania s ľuďmi podľa § 179 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. v znení do novely č. 204/2013 Z. z., s poukazom na § 138 písm. i), písm. j) Tr. zák. v bode 1, 2, 3, 4 a z opakovacieho zločinu obchodovania s ľuďmi podľa § 179 ods. 1, ods. 3 písm. f) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. i) Tr. zák., a to spoločne s obvineným E. Q., na tom skutkovom základe, že

1) v presne nezistenom čase, v letných mesiacoch roka 2012 v S., plánujúc a koordinujúc svoju činnosť a rozdeliac si úlohy s ďalšou osobou z Rakúska, pod zámienkou finančne výnosného zamestnania v zahraničí, v skutočnosti s úmyslom zneužitia na účely nedobrovoľného sobáša, získali a previezli J. Z. do Rakúska a neskôr do Dánska, kde ju dňa 21. 8. 2012 prinútili uzavrieť manželstvo s občanom Indie,

2) v presne nezistenom čase, v mesiaci jún 2012 v S., plánujúc a koordinujúc svoju činnosť a rozdeliac si úlohy s ďalšími osobami, z ktorých časť sa zdržiava v cudzine, pod zámienkou finančne výnosného zamestnania v zahraničí, v skutočnosti s úmyslom zneužitia na účely nedobrovoľného sobáša, získali a previezli I. W. do Nemecka a potom do Dánska, kde ju dňa 03. 07. 2012 prinútili uzavrieť manželstvo s občanom Indie,

3) približne dňa 12. 7. 2012 v S., plánujúc a koordinujúc svoju činnosť a rozdeliac si úlohy s ďalšou

osobou z Rakúska, s úmyslom zneužitia na účely nedobrovoľného sobáša, prinútili W. S. nasadnúť do osobného motorového vozidla, ktorým ju previezli do Rakúska, kde menovanú držali proti jej vôli a nútili ju uzavrieť manželstvo s bližšie nezisteným cudzincom, avšak v dôsledku jej nesúhlasu a odporu, toto uzavretie nebolo,

4) v období okolo dňa 12. 7. 2012 v Q., plánujúc a koordinujúc svoju činnosť a rozdeľiac si úlohy s ďalšou osobou z Rakúska, s úmyslom zneužitia na účely nedobrovoľného sobáša, prinútili S. V. nasadnúť do osobného motorového vozidla, ktorým ju previezli do Rakúska a neskôr do Belgicka, kde menovanú držali proti jej vôli a nútili ju uzavrieť manželstvo s bližšie nezisteným cudzincom, avšak v dôsledku jej nesúhlasu a odporu, toto uzavretie nebolo,

5) dňa 28. 06. 2014 v S., plánujúc a koordinujúc svoju činnosť a rozdeľiac si úlohy s ďalšími osobami, z ktorých časť sa zdržiava v cudzine, pod zámienkou finančne výnosného zamestnania v zahraničí, v skutočnosti s úmyslom zneužitia na účely nedobrovoľného sobáša, získali a previezli U. V. do Rakúska, kde ju držali proti jej vôli a nútili ju uzavrieť manželstvo s bližšie nezisteným cudzincom, avšak v dôsledku jej nesúhlasu a odporu menovanej, toto uzavretie nebolo.

Za to Q. Q. okresný súd uložil podľa § 179 ods. 3 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 7 rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti rozsudku okresného súdu podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Košiciach (ďalej tiež „krajský súd“) uznesením zo 4. septembra 2017, sp. zn. 8To/81/2017 podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu, podal obvinený Q. Q. prostredníctvom obhajcu 28. júna 2018 dovolanie z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. t. j. z dôvodu, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Dovolateľ v dovolaní predovšetkým namietal, že nebolo jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že by sa bol dopustil žalovaných skutkov ako organizovaná skupina s poukazom na ustanovenia § 138 písm. i), j) Tr. zák.. Poukázal tiež na to, že jeho vina nemôže byť založená na výpovedi svedkýň poškodených a ani iných dôkazov produkovaných v tomto konaní, pretože tieto výpovede sú rozporné, plné nejasností, dohadov, domnienok, sú tendenčné s cieľom poškodiť mu, sú plné nepresností, vykonané tri roky po jeho údajnej trestnej činnosti. Jeho úmyslom nikdy nebolo obchodovať s ľuďmi, cieľom bolo pomôcť im, či sa jednalo o ženy alebo o mužov, nájsť im dôstojnejší život v zahraničí, prácu a ich osobné šťastie. Veľa ľuďom pomohol a veľa ľudí v takýchto podmienkach dodnes žije a pracuje v zahraničí. Súd prvého stupňa tieto skutočnosti, ktoré boli potvrdené svedeckými výpoveďami nevzal do úvahy a vyhodnotil ich v jeho neprospech. Pokiaľ súd prvého stupňa jeho konanie vyhodnotil tak, že sa mal podieľať na „násilnom prevoze žien do cudziny za účelom nútenej služby, t. j. nedobrovoľného sobáša“, má zato, že takáto činnosť mu nebola preukázaná. Poukázal na charakteristiku nútenej služby, ktorou sa rozumie nedobrovoľná činnosť, ktorá je od osoby vymáhaná pod hrozbou, pričom z vykonaného dokazovania nevyplynulo, že boli poškodené k niečomu nútené. Poukázal tiež na to, že kto sa rozhodol v zahraničí uzavrieť manželstvo s cudzími štátnymi občanmi, bolo to slobodné rozhodnutie, do ktorého nikoho nenútil, neorganizoval takéto sobáše, išlo to „mimo neho“ a o takomto rozhodnutí sa dozvedel až po istom čase. Nebolo tiež preukázané, že konal ako organizovaná skupina s tým, že trestnej činnosti sa mal dopustiť na viacerých osobách. Poukázal na výpovede jednotlivých svedkýň.

K naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. v ďalšom poukázal na to, že nebolo nijako preukázané, že konal ako organizovaná skupina a súd I. stupňa v tomto smere svoje rozhodnutie ani nijako nezdôvodnil. Pokiaľ súd uzavrel otázku „ďalších páchatel'ov“, na takéto tvrdenie

niet žiadneho dôkazu a títo nestotožnení páchatelia sú len domnienkou a konštatovaním, ktoré nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Jeho vina teda nemohla byť preukázaná. Nikoho nenútil k žiadnemu konaniu, resp. uzavretiu sobášu v zahraničí. Nepoužil žiadnu leť či násilie.

Cíti sa byť nevinný, a preto navrhol, aby dovolací súd, po zistení, že dôvod dovolania je naplnený, vyslovil rozsudkom porušenie zákona v jeho neprospech, zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a predchádzajúci rozsudok súdu prvého stupňa a prikázal súdu prvého stupňa vec znovu prerokovať a rozhodnúť.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Krajskej prokuratúry Košice s tým, že tvrdenia obvineného sú totožné s jeho obhajobnými vyjadreniami, ktoré boli prednesené v prípravnom konaní a v konaní pred prvostupňovým aj druhostupňovým súdom a ktorá obhajoba bola predmetom náležitého hodnotenia príslušných orgánov a súdov vo všetkých štádiách jeho trestného stíhania. Nespokojnosť a nestotožnenie sa obvineného s prebehnuvším trestným stíhaním jeho osoby, s uznaním jeho viny a uloženým trestom, nemôže byť samo osebe dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., preto navrhol dovolanie obvineného odmietnuť.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril aj obvinený E. Q., ktorý navrhol vysloviť porušenie zákona a stotožnil sa s dovolacími dôvodmi.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Tr. por.], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Tr. por.), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) a že dovolateľ pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Tr. por.).

Najvyšší súd následne zistil, že v prípade dovolania Q. Q. došlo k pochybeniu zo strany súdov, avšak vzhľadom na § 371 ods. 5 Tr. por., dôvody podľa odseku 1 písm. i) Tr. por. nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

Úvodom je potrebné uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne daných procesných a hmotnoprávnych väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, resp. jeho procesný výsledok.

Jednotlivé dovolacie dôvody, ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú zákonom dané taxatívne, teda formou uzavretého výpočtu, pričom z hľadiska obsahu, dôvody dovolania (§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Tr. por.), v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, sú koncipované podstatne užšie. Dôvody dovolania sú teda užšie a striktne obmedzené, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota a nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie odvolanie“.

V neposlednom rade rozsah prieskumnej činnosti v dovolacom konaní súdom je v porovnaní s odvolacím konaním, taktiež obmedzený (§ 385 a § 386 Tr. por.), v dôsledku čoho významnú rolu v dovolacom konaní zohráva vymedzenie väd, resp. chýb zo strany dovolateľov, ktoré majú naplňať niektorý z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a) až n) Tr. por. K otázke vymedzenia väd, resp. chýb, dovolací súd vo svojej konštantnej a stabilnej judikatúre (R 120/2012-II) uvádza „Ak chybám, vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Tr. por. nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c/ Tr. por. alebo

zamietne podľa § 392 ods. 1 Tr. por., a to bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Tr. por.". K otázke vymedzenia vád resp. chýb a ich priradenia k jednotlivým dovolacím dôvodom pozri aj R 120/2012-I a R 120/2012-III.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., je dovolací súd oprávnený skúmať iba to, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone dôvodu. Do úvahy prichádzajú dve alternatívy a síce, že skutok mal byť právne posúdený ako iný trestný čin, alebo že skutok nie je trestným činom. Dovolací súd hodnotí zistený skutkový stav a vyjadrený v tzv. skutkovej vete v rámci konania o dovolaní len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. pripúšťa iba právne námietky vo vzťahu ku zistenému skutkovému stavu súdmi nižších stupňov. Správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu súdmi v základnom, pôvodnom konaní, dovolací súd nesmie skúmať a meniť.

V danom prípade bolo zistené, že skutok ustálený v pôvodnom konaní nebol správne kvalifikovaný, resp. nevyjadruje všetky skutočnosti tak, aby napĺňal znaky skutkovej podstaty trestného činu, z ktorého bol obvinený uznaný vinným.

Obvinený Q. Q. bol uznaný za vinného z pokračovacieho zločinu obchodovania s ľuďmi podľa § 179 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. (účinného do 31. júla 2013) v bodoch 1 až 4 - teda, že sa konania uvedeného v § 179 ods. 1 Tr. zák. dopustil závažnejším spôsobom - jednak organizovanou skupinou (§ 138 písm. i) Tr. zák.) a jednak na viacerých osobách (§ 138 písm. j) Tr. zák.). V konaní bolo vykonané rozsiahle dokazovanie a aj dovolací súd konštatuje, že z výpovedí jednotlivých svedkýň (napriek spochybňovaniu týchto výpovedí obvinenými) vyplýva trestná činnosť obvineného Q. Q.. Avšak je tiež potrebné uviesť, že skutkové vety uvedené v napadnutom rozsudku nevyjadrujú konanie organizovanou skupinou.

V súlade s § 129 ods. 2 Tr. zák. sa organizovanou skupinou na účely trestného zákona rozumie spoločenie najmenej troch osôb na účel spáchania trestného činu, s určitou delbou určených úloh medzi jednotlivými členmi skupiny, ktorej činnosť sa v dôsledku toho vyznačuje plánovitosťou a koordinovanosťou, čo zvyšuje pravdepodobnosť úspešného spáchania trestného činu.

Z dokazovania vyplynulo, že trestná činnosť obvinených a nestotožnených osôb mala mať určitý organizovaný charakter a prekračovala rámec územia Slovenskej republiky. Je tiež dokázané, že obvinení mali rozdelené úlohy - získavali osoby na sobáše, zabezpečovali prevoz do zahraničia a nestotožnená osoba - vystupujúca pod menom I. - zabezpečoval ubytovanie, stravovanie, následne sobáše osôb a ich prepravu. Správne konštatoval krajský súd, že bez takéhoto rozdelenia úloh a vzájomnej koordinácie obvinených a osoby menom I., by predmetná trestná činnosť nemohla byť úspešná. Napriek tomuto sa v skutkovej vete jednotlivých skutkov napadnutého rozhodnutia cituje činnosť organizovanej skupiny tak, že „plánujú a koordinujú svoju činnosť a rozdeľujú si úlohy". Z takto ustálenej citácie nie je zrejmé, ako boli rozdelené úlohy medzi jednotlivými členmi skupiny - (teda kto mal na starosti dovoz dievčat, kto inkasoval peniaze, kto zastrešoval ďalšie konanie v zahraničí a pod.). Len konštatovanie, že svoju činnosť páchatelia plánovali a koordinovali a rozdelili si úlohy, nestačí na to, aby došlo k naplneniu zákonných znakov závažnejšieho spôsobu konania a konania ako organizovaná skupina napriek tomu, že opis jednotlivých činností obsahuje odôvodnenie rozhodnutia.

V tomto smere je preto potrebné dať za pravdu dovolateľovi, avšak nie v tom, že nebolo preukázané konanie organizovanej skupiny, ale že takéto konanie nie je dostatočne a zákonne vyjadrené v skutkovej vete.

Na druhej strane sa však v bode 1 až 4 dopustil obvinený Q. Q. konania závažnejším spôsobom konania, a to na viacerých osobách, teda naplnil zákonné znaky pokračovacieho zločinu obchodovania s ľuďmi podľa § 179 ods. 1, ods. 3 písm. d) Tr. zák. (účinného do 31. júla 2013). Aj keď vyjadrenie závažnejšieho spôsobu konania (§ 138 písm. j) Tr. zák.) absentuje v právnej vete. Napriek tomu v tomto smere nedošlo k pochybeniu zo strany súdu a konanie obvineného bolo subsumované pod správne právne ustanovenie.

Zákon v prípade dôvodu dovolania [§ 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.] vyžaduje na jeho naplnenie ďalšiu podmienku, ktorou je zistenie, že ide o také porušenie zákona, ktoré zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného. Aj keď konajúce súdy pochybili a nesprávne - vzhľadom na znenie skutkovej vety - uznali právnu kvalifikáciu podľa § 179 ods. 1, 3 písm. d) Tr. zák. (účinného do 31. júla 2013) s poukazom na § 138 písm. i) Tr. zák. v bodoch 1 až 4, napriek tomu táto skutočnosť zásadne neovplyvňuje postavenie obvineného, keďže závažnejší spôsob konania je naďalej naplnený v poukazom na § 138 písm. j) Tr. zák. Z uvedeného dôvodu nemožno konanie obvineného - ani pri konštatovaní porušenia zákona v jeho neprospech - kvalifikovať podľa miernejšej právnej kvalifikácie.

Pokiaľ však ide o námietky, ktorými obvinený napáda hodnotenie dôkazov, na podklade ktorých súdy v základnom konaní ustálili skutkový stav, sú v dovolacom konaní irelevantné a nemožno ich podriaďiť pod žiaden z uplatnených dovolacích dôvodov.

Nakoľko dovolateľ skutočnosťami, ktoré uviedol vo svojom dovolaní, z vyššie uvedených dôvodov - nenaplnil ním uvedené dovolacie dôvody - ani žiadne iné dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. a) až n) Tr. por., Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie Q. Q. podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.